

Het assortiment van de Gorinchemse tabakspijpenmaker Sijmen Groenhouwer

Jan van Oostveen

Jan van Oostveen Specialistisch Archeologisch Onderzoek http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/				

Colofon

Auteur: Jan van Oostveen

Foto's: Jan van Oostveen

Versie: 1.0

Datum: Mei 2011

e-mail: kleipijp@xs4all.nl

Website: <http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>

Versie	Reden uitgifte
0.1	Initiële versie
1.0	Variant rondbodem, afbeelding 5, met merk kruis (vindplaats Dordrecht), toegevoegd. Tekstuele wijzigingen doorgevoerd.

Voorpagina: Tabakspijp versierd met het wapen van Arkel/Gorinchem en de initialen van de tabakspijpenmaker Sijmen Groenhouwer.

© 2011, Jan van Oostveen, Tiel.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder de schriftelijke toestemming van de auteur.

No part of this edition may be reproduced in any form by print, photocopy, microfilm or any other means, without written permission of the author.

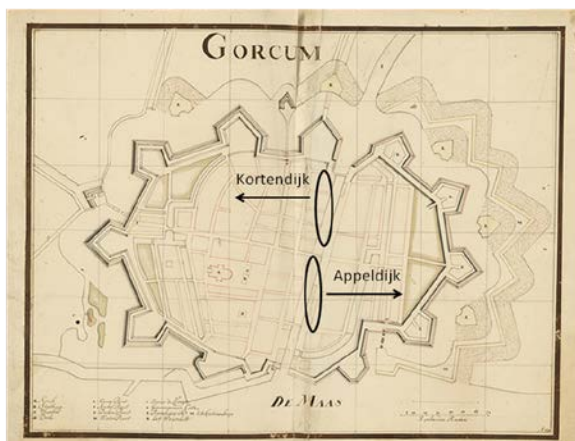
Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave.....	3
1. Inleiding	4
2. De vondsten.....	5
3. Analyse van de vondsten.....	9
Catalogus.....	10
Variant A.....	11
Variant B.....	12
Variant C	12
Variant B of C.....	13
Variant D	14
Variant E.....	15
Variant F	17
Variant G	22
Variant H	23
Variant I sub 1	24
Variant I sub 2	28
Variant I sub 3.....	29
Variant I sub 4.....	31
Overige ongerookte exemplaren	32

1. Inleiding

In de afgelopen jaren zijn door Ton Wijkamp diverse tabakspijpen in Gorinchem en omgeving opgeraapt. De collectie tabakspijpen die zo is ontstaan, is recentelijk aan het archeologisch depot van de gemeente Gorinchem overgedragen.

Binnen deze collectie blijkt een grote groep tabakspijpen aanwezig te zijn¹ die gekoppeld kunnen worden aan één specifieke pijpenmaker. Het betreft de Gorinchemse pijpenmaker Sijmen Groenhouwer².

Afbeelding 1: Plattegrond van de Vestingstad Gorinchem uit 1698 met in de ellipsen de locaties Appeldijk en Kortendijk aangegeven. Oorspronkelijk document Nationaal Archief inventarisnummer 4 VTHR 652-12.

Van deze Gorinchemse tabakspijpenmaker zijn voornamelijk een beperkt aantal historische gegevens bekend. Zo weten we dat Sijmen op 19 juli 1784 van de failliet verklaarde pijpenmaker Willem van Montfoort, een huis op de Kortendijk koopt. Het lijkt aannemelijk dat Sijmen niet alleen het huis maar op dat moment ook de pijpenmakerij van Willem heeft overgenomen. Sijmen is ten tijde van de koop van dit huis getrouwd met Maria Smits. Het huwelijk van Maria en Sijmen was in 1779 voltrokken. In 1801 blijkt Sijmen op de Appeldijk te wonen. De laatste keer dat we Sijmen als pijpenmaker in het archief tegen komen is bij de nationale inventarisatie van pijpenmakersmerken uit 1819.

In dat jaar blijkt Sijmen de merken het wapen van Arkel, de gekroonde 18, de gekroonde vis, allen voorzien van de initialen SGH, te zetten³.

¹ Helaas is de vondstlocatie van deze groep onbekend.

² Tenzij anders vermeld zijn de historische gegevens ontleend aan: Meulen, J. van der e.a., 1992. *Pijpennijverheid in Gorinchem*. Leiden.

³ Meulen, J. van der, 1985. *Pijpenmakers en hun merken in de eerste helft van de 19de eeuw*. In: *Pijpelogische Kring Nederland*, 8ste jaargang, nummer 30, p. 34-47.

2. De vondsten

In het totaal zijn er binnen deze collectie 125 ongerookte tabakspijpen die aan deze pijpenmaker toegeschreven kunnen worden. Deze tabakspijpen kunnen tenminste in 10 varianten opgedeeld worden. De varianten zijn van A tot en met I genummerd.

Opgemerkt moet worden dat de afbeeldingen in dit hoofdstuk niet op schaal zijn afgebeeld. De afbeeldingen in de catalogus zijn wel op schaal afgebeeld.

Variant A is een zogenaamde rondbodempijp. Aan de onderzijde is deze pijp gemerkt met de gekroonde SGH. De pijp is geglaasd, gebotterd en van een gehele radering rondom de ketelopening voorzien.

De steel is onversierd. De steellengte van deze pijp zal circa 20-25 cm zijn geweest.

In totaal zijn 6 tabakspijpen van deze variant in de collectie aanwezig.

Afbeelding 2: Variant A: Rondbodempijp gemerkt SGH gekroond.

Variant B is ook een rondbodempijp. Aan de onderzijde is deze pijp gemerkt met een kruis. De pijp is geglaasd, gebotterd en van een gehele radering rondom de ketelopening voorzien.

De steel is in dit geval versierd met cirkels afgezet met parelranden. De steellengte van deze pijp zal circa 20-25 cm zijn geweest. Deze aanname wordt bevestigd door de positie van de "zwaartepuntversiering" op de steel in relatie tot de kop.

De steelversiering is reeds in de mal van de tabakspijp aangebracht. Een gebruik dat we reeds in het tweede kwart van de 17de eeuw in Gorinchem tegen komen om zo de productiekosten te minimaliseren.

Tot deze variant behoort tenminste 1 exemplaar. Daarnaast zijn er zes exemplaren in deze

collectie aanwezig waarvan onduidelijk is of deze exemplaren tot variant B of variant C moeten worden toegerekend.

Afbeelding 3: Variant B: Rondbodempijp gemerkt met een kruis en een in reliëf aangebrachte steelversiering.

Variant C is ook een rondbodempijp. Aan de onderzijde is deze pijp gemerkt met een kruis. De pijp is geglaasd, gebotterd en van een gehele radering rondom de ketelopening voorzien.

De steel is onversierd.

Tot deze variant behoren tenminste 2 exemplaren. Daarnaast zijn er zes exemplaren in deze collectie aanwezig waarvan onduidelijk is of deze exemplaren tot variant B of variant C moeten worden toegerekend.

Afbeelding 4: Variant C: Rondbodempijp gemerkt met een kruis.

Afbeelding 5: Subvariant C: Rondbodempijp gemerkt met een kruis en met steelversiering raderingen afgezoomd met kruisbanden.

Van variant C is ook een subvariant bekend. Deze subvariant is overeenkomstig variant C en ook voorzien van het merk de kruis maar heeft als steelversiering een radering afgezoomd met kruisbanden. Het hier afgebeelde exemplaar is gevonden in Dordrecht en is vooralsnog niet als bodemvondst uit Gorinchem bekend.

Variant D is een ovoïde pijp. Op de hiel is de pijp gemerkt met een kruis. Op de linkerzijde van het hiel staat de letter G. De eerste letter van de achternaam van deze pijpenmaker. Op de rechterzijde een staande leeuw die refereert naar Holland. De pijp is geglaasd, gebotterd en van een gehele radering rondom de ketelopening voorzien.

De steel is van versierd met vier raderingen. De naam van de pijpenmaker komt niet op de steel voor. Dit type steelversiering komt op het eind van de 18de / begin 19de eeuw opzetten.

Op basis van de positie van de steelversiering wordt vermoed dat de steellengte van deze variant rond de 25 cm heeft gelegen

Tot deze variant behoren tenminste 3 exemplaren.

Afbeelding 6: Variant D: Ovoïde pijp gemerkt met een kruis en bijmerk een G / staande leeuw.

Variant E is identiek aan variant D. Enig verschil wordt gevormd door het hielmerk dat in dit geval de gekroonde SGH is.

Hielmerken en bijmerken in de vorm van een G / staande leeuw geven aan dat deze pijp moet worden toegeschreven aan Sijmen Groenhout.

Tot deze variant behoren tenminste 5 exemplaren.

Op basis van de positie van de steelversiering wordt vermoed dat de steellengte van deze variant rond de 25 cm heeft gelegen

Afbeelding 7: Variant E: Ovoïde pijp gemerkt met SGH gekroond en bijmerk een G / staande leeuw.

De meest frequent voorkomende ovoïde pijp (37 exemplaren) heeft als hielmerk de gekroonde SGH. Wederom is de steel bij deze variant versierd met een viertal raderingen. Het enige verschil met de vorige varianten wordt gevormd doordat bij deze variant geen bijmerken aanwezig zijn. Op basis van de positie van de steelversiering wordt vermoed dat de steellengte van deze variant rond de 25 cm heeft gelegen.

Afbeelding 8: Variant F: Ovoïde pijp gemerkt met SGH gekroond.

Naast de hierboven beschreven onversierde exemplaren bevinden ook een significante hoeveelheid ongerookte zijmerkpipen met de initialen SGH in deze collectie. Allereerst is dit variant G waarbij het wapen van Arkel onder de letters SGH binnen bladertakken is aangebracht.

De steellengte van deze variant zal zo rond de 20-25 cm hebben gelegen. Van dit exemplaar bevindt zich 1 exemplaar in deze collectie.

Afbeelding 9: Variant G: Ovoïde pijp met het zijmerk het wapen van Arkel onder de initialen SGH binnen bladertakken.

Een andere zijmerkpip is de gekroonde 18 onder de initialen SGH. Van deze variant bevinden zich 6 ongerookte exemplaren in deze collectie. Steelversiering hebben deze tabakspijpen niet gehad. De naden van deze pijp maar ook van de pijp met het wapen van Arkel als zijmerk, zijn met een kam afgewerkt.

De steellengte van deze pijp moet zo rond de 20-25 cm zijn geweest.

Afbeelding 10: Variant H: Ovoïde pijp met het zijmerk de gekroonde 18 onder de initialen SGH.

De laatste variant, I die bestaat uit een gekroonde vis boven 3 golfjes en onder de initialen SGH, kan worden opgedeeld in 4 verschillende subvarianten.

Daarnaast lijkt binnen subvariant 1 mogelijk nog een onderverdeling mogelijk te zijn. Zo komen er op sommige varianten van I-1

verbindingsstreepjes tussen de vis en de kroon voor.

In totaal bevinden zich 58 tabakspijpen die tot variant 1 kunnen worden gerekend. Onderverdeeld naar de diverse subvarianten geeft het volgende beeld:

I-1: 38 exemplaren;

I-2: 2 exemplaren;

I-3: 12 exemplaren;

I-4: 6 exemplaren.

Ook bij variant I is de naad met een kam afgewerkt en is er net zoals bij de andere zijmerkpijpen, geen radering rondom de ketelopening aanwezig. De steellengte van deze variant zal ook rond de 20-25 cm hebben gelegen. Daarnaast zal de steel onversierd zijn geweest.

Afbeelding 11: Variant I-1 (links) en I-2 (rechts): Ovoïde pijp met het zijmerk de gekroonde vis boven 3 golfjes met de initialen SGH.

Afbeelding 12: Variant I-3 (links) en I-5 (rechts): Ovoïde pijp met het zijmerk de gekroonde vis boven 3 golfjes met de initialen SGH.

Vermeldenswaardig is dat de collectie ook nog een paar ongerookte pijpen omvat waarvan onduidelijk is of deze door Sijmen Groenhout zijn geproduceerd. Het betreft een rondbodemmodel met het merk de gekroonde 16

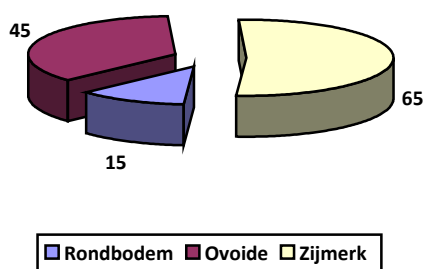
en een ovoïde model met het merk WP gekroond.

3. Analyse van de vondsten

Als aangenomen wordt dat de 125 ongerookte tabakspijpen uit één vondstcomplex afkomstig zijn dan geeft dit een indruk van de productie van de Gorinchemse pijpenmaker Sijmen Groenhouwer.

Van de 125 exemplaren blijkt dat grofweg de helft van de tabakspijpen zijmerkpijpen zijn.

De andere helft heeft een betere afwerking ondergaan. Hiertoe behoort bijvoorbeeld het glazen van de kop, het aanbrengen van een kopradering en het eventueel aanbrengen van een steelversiering.

Slechts een enkele keer zien we dat de steelversiering in de mal is aangebracht. De andere steelversieringen bestaan uit vier eenvoudige raderingen rondom de steel. Gezien de positie van deze raderingen ten opzichte van de kop, kan geconcludeerd worden dat de oorspronkelijke steellengte van deze tabakspijpen beperkt is geweest tot circa 25 cm. Hiermee komen we tot een interessante conclusie dat alle bekende tabakspijpen van deze pijpenmaker beperkte steellengten hebben gehad. Binnen het assortiment van deze pijpenmaker ontbreken ondanks de productie van ovoïde pijpen, de uit Gouda bekende steellengten van 45 cm en langer.

Doordat we het bijmerk de G / staande leeuw zowel met het merk SGH gekroond als het merk de kruis kennen, wordt aangenomen dat deze pijpenmaker tenminste twee typen hielmerken in zijn bedrijf toepaste. Hierbij is het niet helder waarom deze pijpenmaker deze differentiatie op zijn producten aanbracht. Immers zowel op rondbodem als op ovoïde pijpen die aan deze pijpenmaker worden toegeschreven, komen beide merken voor.

Afbeelding 13: De twee typen hielmerken die Groenhouwer voor zijn producten gebruikte.

Over de datering van deze tabakspijpen komen we vooralsnog niet verder dan eind 18de / begin 19de eeuw. Uit de inventarisatie van 1819 blijkt dat Sijmen zijmerkpijpen produceerde. Er wordt bij deze inventarisatie geen melding gemaakt van het merk SGH gekroond en het merk de kruis. Daarom wordt vermoed dat deze tabakspijpen voor 1819 maar na de aankoop van het huis van Willem van Montfoort in 1784, zijn geproduceerd.

Helaas is er tot op heden beperkte informatie voor handen over de vindplaatsen van producten van Sijmen Groenhouwer buiten Gorinchem.

Een ovoïde pijp met het merk de gekroonde SGH is als bodemvondst uit Utrecht bekend⁴. Een rondbodempijp met het merk de gekroonde SGH kennen we als bodemvondst uit Rotterdam⁵. Rondbodempijpen met het merk de kruis zijn gevonden in Dordrecht⁶, Nieuwenhoorn en Rotterdam⁷. Al met al duidt dit op een regionaal afzetgebied van de producten van deze pijpenmaker.

⁴ Oostveen, J. van, 2004. Kleipijpen gevonden te Utrecht, versie 0.3, Tiel.

⁵ Oostveen, J. van, 2007. Kleipijpen (BOOR/Rotterdam), versie 0.1, Tiel.

⁶ Oostveen, J. van, 2010. De collectie Annie Gerritsen. Tabakspijpen en pijparden beelden. Versie 1.0. Interne rapportage Bureau Monumentenzorg en Archeologie gemeente Dordrecht.

⁷ Oostveen, J. van, 2007. Kleipijpen (BOOR/Rotterdam), versie 0.1, Tiel.

Catalogus

Voor de beschrijving van de producten wordt een uniforme systematiek gehanteerd die gebaseerd is op de deductieve kenmerken van de kleipijp en die o.a. is gepubliceerd in Westerheem⁸ en de Pijpelogische Kring Nederland⁹. Op basis van deze kenmerken worden conclusies getrokken ten aanzien van de productiedatum, de productieplaats en de eventuele fabrikant van het product. De uniforme beschrijving is als volgt:

Identificatie

- 1a. Inventarisnummer
- 1b. Beschrijving vindplaats

Deductieve kopkenmerken

- 2a. Model
Beschrijving op hoofdmodel conform de definities van Duco, 1987.
- 2b. Zijmerk links / zijmerk rechts
Beschrijving van het zijmerk aan de linkerzijde van de pijpenkop / beschrijving van het zijmerk aan de rechterzijde van de pijpenkop.
De linker- en rechterzijde van de pijpenkop zijn de desbetreffende zijden zoals de roker deze ziet.
- 2c. Bijmerk links / bijmerk rechts
Beschrijving van het bijmerk aan de linkerzijde van de pijpenkop / beschrijving van het bijmerk aan de rechterzijde van de pijpenkop.
- 2d. (Hiel)merk
Beschrijving van het makersmerk meestal geplaatst op het uitstekende deel, het hiel, van de kleipijp.
- 2e. Oppervlaktebehandeling
De eventuele oppervlaktebehandeling bijvoorbeeld middels een agaatssteen waardoor een geglaasd oppervlak ontstaat, wordt beschreven.
- 2f. Behandeling kopopening
Bijvoorbeeld de met een botter afgewerkte scherpe randen van de kopopening.
- 2g. Afwerking ketelopening
Hieronder kan bijvoorbeeld de hele of halve radering rondom de ketelopening worden beschreven.

- 2h. Overig
Overige opmerkingen

Deductieve steelkenmerken

- 3a. Versiering
De eventueel aanwezige steelversiering wordt beschreven.
- 3b. Oppervlaktebehandeling
De eventuele oppervlaktebehandeling met een agaatssteen wordt hieronder beschreven.
- 3c. Overig
Overige opmerkingen

Conclusies op basis van deductieve kopkenmerken

- 4. Datering
- 5. Mogelijk productiecentrum
- 6. Mogelijke pijpenmaker / atelier

Overig

- 7. Literatuurverwijzing
Een verwijzing naar soortgelijke producten uit de literatuur wordt onder dit nummer gemaakt.

⁸ Oostveen, J. van en A. van Oostveen-Bonnema, 2001. *Kleipijpen; een statistische analyse*. In: *Westerheem*, 50ste jaargang, nummer 1, p. 13-27.

⁹ Oostveen, J. van en A. van Oostveen, 2000. *Oproep tot een nationale inventarisatie*. In: *Pijpelogische Kring Nederland*, 22ste jaargang, nummer 88, p. 1192-1195.

Variant A

Catalogusnummer 1.:1a.; 1b. Gorinchem; 2a. Rondbodem; 2b. -/-; 2c. -/- ; 2d. SGH gekroond (hoogte stempel 5 mm); 2e. Geglaasd; 2f. Gebotterd; 2g. Gehele radering rondom ketelopening; 2h. Ongerookt; 3a. -; 3b. Ongeglasd; 3c. ; 4.1784-1819; 5. Gorinchem; 6. Sijmen Groenhout ; 7.

Variant B

Catalogusnummer 2.:1a.; 1b. Gorinchem; 2a. Rondbodem; 2b. -/-; 2c. -/- ; 2d. Kruis (hoogte stempel 4 mm); 2e. Geglaasd; 2f. Gebotterd; 2g. Gehele radering rondom ketelopening; 2h. Ongerookt; 3a. Cirkels afgezet met parelranden; 3b. Ongeglaasd; 3c. ; 4.1784-1819; 5. Gorinchem; 6. Sijmen Groenhout ; 7.

Variant C

Catalogusnummer 3.:1a.; 1b. Gorinchem; 2a. Rondbodem; 2b. -/-; 2c. -/- ; 2d. Kruis (hoogte stempel 4 mm); 2e. Geglaasd; 2f. Gebotterd; 2g. Gehele radering rondom ketelopening; 2h. Ongerookt; 3a. -; 3b. Ongeglaasd; 3c. ; 4.1784-1819; 5. Gorinchem; 6. Sijmen Groenhout ; 7.

Variant B of C

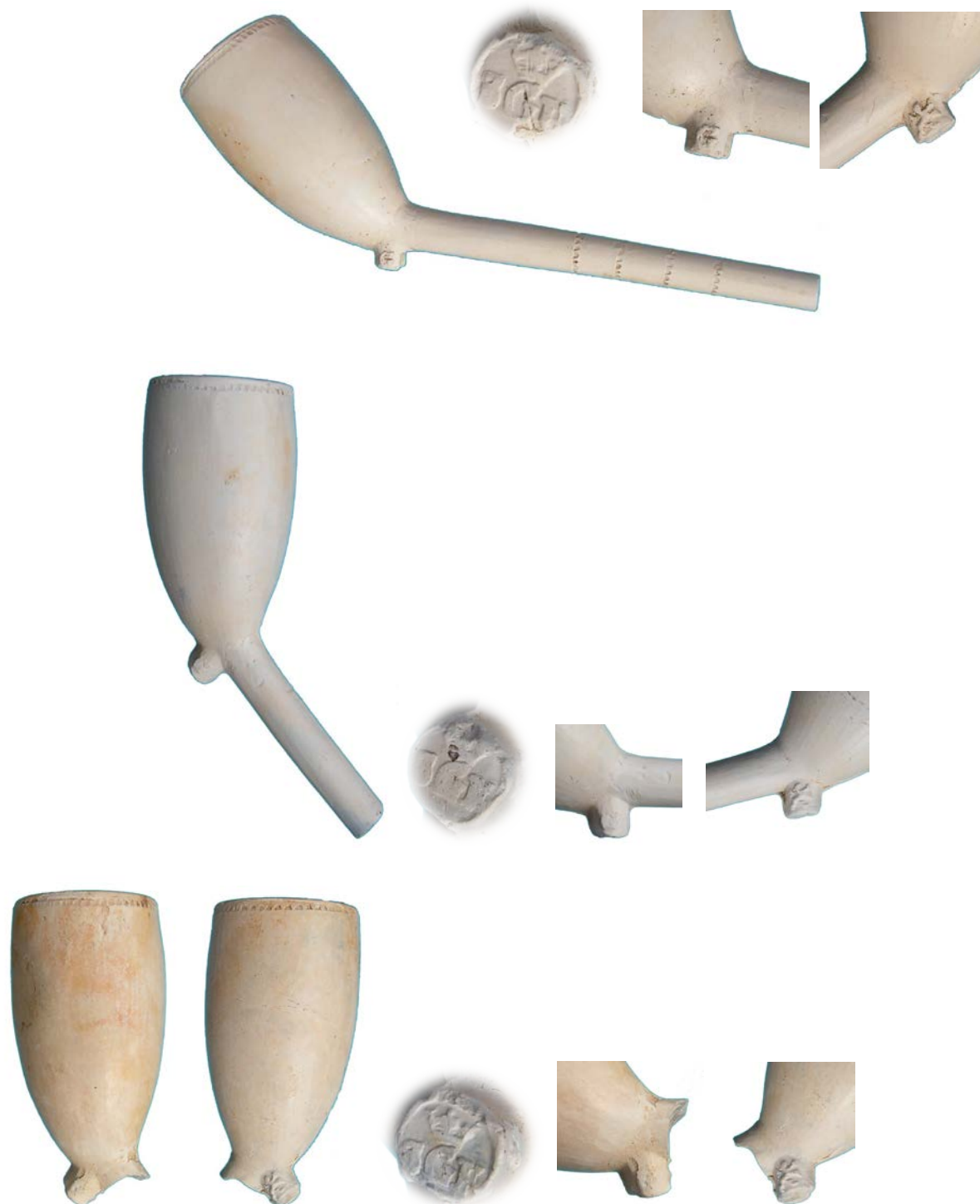
Catalogusnummer 4.:1a.; 1b. Gorinchem; 2a. Rondbodem; 2b. -/-; 2c. -/- ; 2d. Kruis (hoogte stempel 4 mm); 2e. Geglaasd; 2f. Gebotterd; 2g. Gehele radering rondom ketelopening; 2h. Ongerookt; 3a. -; 3b. Ongeglasd; 3c. ; 4.1784-1819; 5. Gorinchem; 6. Sijmen Groenhouwer ; 7.

Variant D

Catalogusnummer 5.:1a.; 1b. Gorinchem; 2a. Ovoïde; 2b. -/-; 2c. G / staande leeuw ; 2d. Kruis (hoogte stempel 4 mm); 2e. Geglaasd; 2f. Gebotterd; 2g. Gehele radering rondom ketelopening; 2h. Ongerookt; 3a. Vier banden met raderingen; 3b. Geglaasd; 3c. ; 4.1784-1819; 5. Gorinchem; 6. Sijmen Groenhouwer ; 7.

Variant E

Catalogusnummer 6.: 1a.; 1b. Gorinchem; 2a. Ovoïde; 2b. -/-; 2c. G / staande leeuw ; 2d. SGH gekroond (hoogte stempel 4 mm); 2e. Geglaasd; 2f. Gebotterd; 2g. Gehele radering rondom ketelopening; 2h. Ongerookt; 3a. Vier banden met raderingen; 3b. Geglaasd; 3c. ; 4.1784-1819; 5. Gorinchem; 6. Sijmen Groenhouwer ; 7.

Variant F

Catalogusnummer 7.:1a.; 1b. Gorinchem; 2a. Ovoïde; 2b. -/-; 2c. -/- ; 2d. SGH gekroond (hoogte stempel 5 mm); 2e. Geglaasd; 2f. Gebotterd; 2g. Gehele radering rondom ketelopening; 2h. Ongerookt; 3a. Raderingen; 3b. Ongeglaasd; 3c. ; 4.1784-1819; 5. Gorinchem; 6. Sijmen Groenhout ; 7.

Variant G

Catalogusnummer 8.:1a.; 1b. Gorinchem; 2a. Ovoïde; 2b. Wapen van Arkel met initialen SGH binnen bladertakken/-; 2c. -/- ; 2d. -; 2e. Ongeglasd; 2f. Gebotterd; 2g. Geen radering rondom ketelopening; 2h. Naad met kam afgewerkt; ongerookt; 3a. -; 3b. Ongeglasd; 3c. ; 4.1784-1819; 5. Gorinchem; 6. Sijmen Groenhouwer ; 7.

Variant H

Subvariant 1; zonder stippen rechts
boven in de kroon

Subvariant 2 met 2 stippen rechts
boven in de kroon

Catalogusnummer 9.:1a.; 1b. Gorinchem; 2a. Ovoïde; 2b. Gekroonde 18 met initialen SGH/-; 2c. -/-; 2d. -; 2e. Ongeglaasd; 2f. Gebotterd; 2g. Geen radering rondom ketelopening; 2h. Naad met kam afgewerkt; ongerookt; 3a. -; 3b. Ongeglaasd; 3c. ; 4.1784-1819; 5. Gorinchem; 6. Sijmen Groenhout; 7.

Variant I sub 1

Catalogusnummer 10.:1a.; 1b. Gorinchem; 2a. Ovoïde; 2b. Gekroonde vis boven 3 golfjes met initialen SGH/-; 2c. -/- ; 2d. -; 2e. Ongeglaasd; 2f. Gebotterd; 2g. Geen radering rondom ketelopening; 2h. Naad met kam afgewerkt; ongerookt; 3a. -; 3b. Ongeglaasd; 3c. ; 4.1784-1819; 5. Gorinchem; 6. Sijmen Groenhouwer ; 7.

Variant I sub 2

Catalogusnummer 11.:1a.; 1b. Gorinchem; 2a. Ovoïde; 2b. Gekroonde vis boven 3 golfjes met initialen SGH/-; 2c. -/- ; 2d. -; 2e. Ongeglasd; 2f. Gebotterd; 2g. Geen radering rondom ketelopening; 2h. Naad met kam afgewerkt; ongerookt; 3a. -; 3b. Ongeglasd; 3c. ; 4.1784-1819; 5. Gorinchem; 6. Sijmen Groenhout ; 7.

Variant I sub 3

Catalogusnummer 12.:1a.; 1b. Gorinchem; 2a. Ovoïde; 2b. Gekroonde vis boven 3 golfjes met initialen SGH/-; 2c. -/- ; 2d. -; 2e. Ongeglaasd; 2f. Gebotterd; 2g. Geen radering rondom ketelopening; 2h. Naad met kam afgewerkt; ongerookt; 3a. -; 3b. Ongeglaasd; 3c. ; 4.1784-1819; 5. Gorinchem; 6. Sijmen Groenhouwer ; 7.

Variant I sub 4

Catalogusnummer 13.:1a.; 1b. Gorinchem; 2a. Ovoïde; 2b. Gekroonde vis boven 3 golfjes met initialen SGH/-; 2c. -/-; 2d. -; 2e. Ongeglasd; 2f. Gebotterd; 2g. Geen radering rondom ketelopening; 2h. Naad met kam afgewerkt; ongerookt; 3a. -; 3b. Ongeglasd; 3c. ; 4.1784-1819; 5. Gorinchem; 6. Sijmen Groenhouter ; 7.

Overige ongerookte exemplaren

Catalogusnummer 14.:1a.; 1b. Gorinchem; 2a. Rondbodem; 2b. -/-; 2c. -/-; 2d. 16 gekroond (hoogte stempel 4 mm); 2e. Geglaasd; 2f. Gebotterd; 2g. Gehele radering rondom ketelopening; 2h. Ongerookt; 3a. -; 3b. ongeglaasd; 3c. ; 4.1780-1820; 5. Gorinchem; 6.; 7.

Catalogusnummer 15.:1a.; 1b. Gorinchem; 2a. Ovoïde; 2b. -/-; 2c. -/-; 2d. WP gekroond (hoogte stempel 4 mm); 2e. Geglaasd; 2f. Gebotterd; 2g. Gehele radering rondom ketelopening; 2h. Ongerookt; 3a. ; 3b. ongeglaasd; 3c. ; 4.1780-1820; 5. Gorinchem; 6.; 7.

Catalogusnummer 16.:1a.; 1b. Gorinchem; 2a. Rondbodem; 2b. -/-; 2c. -/-; 2d. -; 2e. Ongeglaasd; 2f. Gebotterd; 2g. Geen radering rondom ketelopening; 2h. Ongerookt; 3a. ; 3b. ; 3c. ; 4.; 5.; 6. ; 7.